

RECENZIE

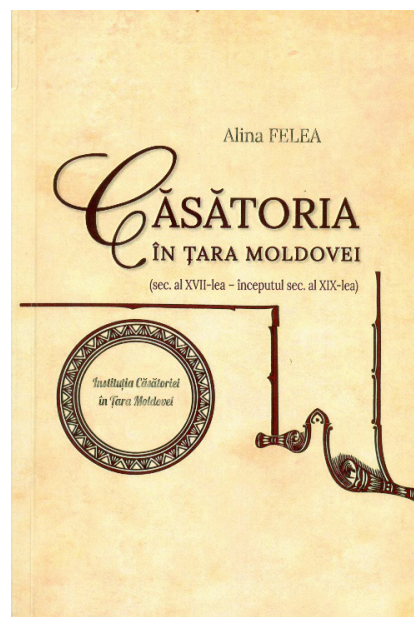
la monografie: Alina Felea. *Căsătoria în Țara Moldovei (sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea)*. Chișinău: Lexon Prim, 2021, 308 p.

Subiectul căsătoriilor în Țara Moldovei este unul de noutate științifică, deoarece nu a fost studiat într-un studiu monografic aparte până la apariția prezentei cărți. Aspecte ale problemei au fost abordate în unele studii referitoare la relațiile sociale, rolul femeilor în societate, genealogia unor dinastii nobiliare etc. Monografia elucidează în complex problema, inițiind o direcție de cercetare nouă în Republica Moldova – cea a cercetării interdisciplinare a istoriei relațiilor de căsătorie din spațiul românesc.

Instituția căsătoriei, abordată în studiul monografic, este prezentată din perspectivă interdisciplinară, plasându-se în curentul de cercetare al Școlii Analelor. Deși cercetarea utilizează cu precădere metoda istorică, totuși abordează subiecte aflate în domeniul de interes al antropologiei istorice. Problema căsătoriei presupune cercetarea unor aspecte ce țin de relațiile de rudenie, obligații juridice izvorâte din relațiile de căsătorie în baza obiceiurilor, dar și a normelor juridice ale epocii, tradiții și obiceiuri de încheiere a căsătoriei, ale logodnei, interdicții și învoielii, unele stereotipuri și prejudecăți existente în epocă etc. Aceste subiecte abordate au deseori un caracter atât istoric, fiind specifice unei epoci istorice trecute, dar și caracter juridic, politic, dar mai ales etnologic. Cunoștințele etnologice despre obiceiurile nuptiale din secolele XVII–XIX ne oferă posibilitatea să înțelegem ce tradiții s-au păstrat până în prezent sau până în timpuri mai recente și ce tradiții au suportat modificări. Aceste cunoștințe sunt deosebit de importante pentru înțelegerea transformărilor ce au avut loc în mentalul și imaginarul populației românești, în cultura spirituală, precum și originea unor tradiții, care au persistat până în prezent.

De asemenea, elucidând relațiile de căsătorie, lucrarea ne oferă informații prețioase despre importanța politică, economică, socială, dar și religioasă a acestei instituții sociale în epocă, care determina locul, statutul persoanelor în societate, dar și relațiile cu alți subiecți și instituțiile politice, juridice și ecleziastice din epocă. Din lucrare înțelegem și rolul mare pe care îl avea Biserica Ortodoxă în încheierea relațiilor de căsătorie, în viața socială, dar și cea privată a fiecărei persoane.

Cercetătoarea se bazează în investigația sa pe numeroase surse de arhivă, dar și publicate, care



sunt valorificate în premieră în elucidarea acestei teme de noutate științifică. Sursele documentare sunt analizate minuțios, citate și interpretate de către autoare într-o abordare logică armonioasă a subiectului. Lucrarea este bine documentată, afirmațiile argumentate cu numeroase surse valorificate. Autoarea cercetează relațiile de căsătorie referindu-se la toate categoriile sociale: la familiile domnești, boierești, țărănești, punctând și unele diferențe în ceea ce privește procedurile de încheiere a căsătoriei, a obligațiilor juridice și financiare dintre familiile implicate.

Observăm pe parcursul cercetării o discuție științifică pe marginea unor subiecte cu alți autori ce au abordat aspecte ale problemei. Autoarea aduce argumente concludente la pozițiile pe care le înaintează.

Problemele principale sunt abordate în patru capitole. Primul compartiment se referă la abordările istoriografice și sursele referitoare la căsătorie. Cercetătoarea face o analiză detaliată și bine argumentată a istoriografiei problemei, nuanțează opinii și afirmații valoroase a unor autori, de asemenea polemizează cu unii autori, opiniile cărora le consideră insuficient de argumentate. Acest lucru oferă lucrării un caracter analitic pronunțat. De asemenea, analiza, clasificarea și critica izvoarelor ocupă un spațiu important în paginile cărții.

Al doilea compartiment abordează peșitul și logodna în Țara Moldovei. Aici sunt elucidate toate aspectele ce premerg căsătoriei, sunt prezentate și

analizate exemple de pețire a fetelor de domnitori și boieri. Sunt menționate cerințele pentru încheierea căsătoriei a părților implicate, modul de întocmire a foilor de zestre și a oficializării logodnei.

În compartimentul al treilea este cercetată încheierea căsătoriei și un șir de aspecte ce țin de procedura de cercetare, ce preceda căsătoria propriu-zisă, precum și Sfânta Taină a Nunții, încununarea mirilor, ospățul de nuntă, stabilirea rudeniei spirituale. Numeroasele exemple și argumente cu citate din documente ne transferă în realitatea secolelor XVII–XIX. Deosebit de interesante sunt detaliile referitoare la tradițiile nuptiale în secolele menționate, ceea ce ne permite să le înțelegem pe cele de mai târziu și din prezent.

Pentru înțelegerea relațiilor sociale din perioada cercetată, importantă este cunoașterea căsătoriilor considerate necuviincioase și interzise în Țara Moldovei, subiect elucidat în capitolul IV al lucrării. În compartiment sunt analizate numărul de căsătorii admise, tipurile de căsătorii interzise, căsătoriile mixte: interconfesionale, interetnice, intersociale. Autoarea elucidează izvoarele juridice ale căsătoriilor menționate, ale interdicțiilor în contextul social, politic și religios al epocii. Aceste analize și explicații contribuie la cunoașterea mai deplină a istoriei Țării Moldovei în secolele menționate.

Concluziile relevă importanța căsătoriei în secolele XVII–XIX determinate atât de convingeri morale și religioase, dar și de importanța căsătoriei pentru legalitatea copiilor și a dreptului de moștenire al copiilor. Valorile căsătoriei și familiei erau ocrotite de valorile morale, instituțiile politice și de Biserică, ceea ce conducea la apărarea drepturilor soților, al moștenitorilor, dar și stabilitatea socială și politică a țării, deoarece erau reglementate relațiile tuturor reprezentanților societății de la clasele sociale sărace la cele ale nobililor și ale domnitorilor. Relațiile interetnice și interconfesionale erau determinate și de reglementările relațiilor de căsătorie, astfel unele aspecte ale acestor relații sunt explicate prin prisma cercetării relațiilor de căsătorie.

Remarcăm importanța studiului monografic al cercetătoarei Alina Felea pentru cunoașterea istoriei sociale și politice a Țării Moldovei, dar și a tradițiilor nuptiale, a numeroaselor aspecte juridice, politice, economice legate de actul căsătoriei. Recomandăm cititorilor spre lectură cartea, care reprezintă un aport important în istoriografia românească.

Dr. Adrian DOLGHI